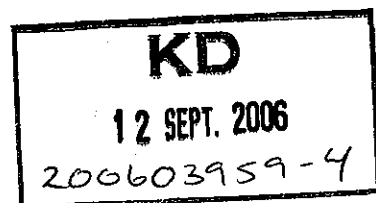

DET KONGELIGE
KULTUR- OG KIRKEDEPARTEMENT

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Deres ref
200603959

Vår ref
2006/04536 AØ/AS RRa

Dato
08.09.2006

Høring - NOU 2006:08 Kunnskap for fellesskapet

Det vises til brev av 05.05.06 vedrørende høring av NOU 2006:8 Kunnskap for fellesskapet.

Kultur- og kirke departementet har følgende kommentarer:

NOU 2006: 08 Kunnskap for fellesskapet gir en oversikt over status og utfordringer for universitetsmuseene. Utredningen presenterer mye interessant og nyttig informasjon om de fem aktuelle museene, som utgjør klart de viktigste institusjonene innenfor førreformatorisk, fysisk kulturarv, etnografisk materiale og naturhistorie. I norsk museumssammenheng er det snakk om svært store institusjoner som hver har fra 77 til 150 årsverk, til sammen over 570 årsverk (2005). I økonomiske termer hadde de over 460 mill. kroner i inntekter i 2003, herav 247 mill. kroner i såkalt "basisbevilgning" fra universitetene som moderinstitusjoner.

Utredningsutvalget har mange og til dels detaljerte forslag til tiltak som bør gjennomføres i universitetsmuseene. Det er ikke vanskelig å slutte seg til forslagene om bedre og mer planstyrt samlingsforvaltning, tydeligere profilert kunnskapsformidling, mer planmessig tilnærming til forskning og utviklingsarbeid og tydeligere styringsdialog i ulike forvaltningsledd. Utvalget er spesielt opptatt av det store uutnyttede potensialet som universitetsmuseene har innenfor formidlingsfeltet, og KKD kan gi klar støtte til at det på dette feltet kan og bør settes inn hensiktsmessige tiltak. Videre vil departementet peke på at det er avgjørende viktig å få gjort noe med de bygningsmessige forholdene som i dag vanskeliggjør hensiktsmessig og forsvarlig

Postadresse
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Kontoradresse
Akersg. 59

Telefon - sentralbord
22 24 90 90
Org. nr.
972 417 866

Administrasjons- og
økonomiavdelingen
Telefaks
22 24 78 16

Saksbehandler
Ranveig Rasmussen
22 24 78 15

samlingsforvaltning i noen av institusjonene.

På noen punkter hadde det vært ønskelig med grundigere analyse enn det utvalget har gjennomført. Dette gjelder spesielt kapittel 3, som beskriver universitetsmuseene som samfunnsinstitusjoner. Analysen avgrenser seg til en generell beskrivelse av museers samfunnsansvar uten å detaljere tilstrekkelig det spesielle ved de aktuelle museene. Det blir lagt stor vekt på tilknytningen til universitetene, men dette omfatter strengt tatt bare en organisatorisk dimensjon. Det hadde vært på sin plass å få sterkere fram det spesifikke samfunnsansvaret som kan tilskrives museer med arkeologiske, etnografiske og naturhistoriske samlinger, uavhengig av hvilke organisatoriske sammenhenger slike museer inngår i. Det mangler for eksempel sammenlikninger med andre utenlandske museer enn universitetsmuseer, selv om det finnes mange eksempler på oppgående internasjonale museer som arbeider med de samme fagområdene som de norske universitetsmuseene. I en slik analyse av samfunnsansvaret hadde det også vært på sin plass med en fyldigere drøfting av museer som samfunnsinstitusjoner i lys av nyere internasjonal forskningslitteratur om dette temaet. Denne mangelen på substansanalyse gjør at utredningen i for stor grad bærer preg av at universitetstilknytningen er den viktigste premisen for vurdering av de aktuelle institusjonenes samfunnsoppgaver, ikke de konkrete faglige oppgavene. Riktignok er utredningsmandatets formuleringer knyttet til "universitetsmuseene", men en analyse basert på et oppgaverelatert perspektiv ville utvilsomt ha gjort utredningen til et enda bedre beslutningsunderlag.

Utvalgets forslag er enstemmige på de aller fleste punkter. Det viktigste unntaket gjelder den organisatoriske tilknytningen til universitetene som moderinstitusjoner. Hele utvalget har felles oppfatning av universitetsmuseenes store utfordringer over hele funksjonsspekteret. Et flertall vil imidlertid ha en løsere tilknytning til universitetene enn i dag. Dette flertallet foreslår at museene skal defineres som såkalt randsoneraktivitet i universitetene med de statlige driftsbevillingene direkte fra Kunnskapsdepartementet og ikke via universitetene som i dag. Flertallet legger vekt på at en slik organisering gjør det mulig å beholde de faglige båndene til universitetene, men samtidig frikople museene fra universitetenes nåværende finansierings- og insentivsystemer, som er u hensiktsmessige, sett med museenes øyne. Dette vil, etter flertallets mening, gi institusjonene større frihet enn tilfellet er i dag til å utvikle seg som gode museer. Det samme flertallet vil også at universitetsmuseene, der det ligger til rette for det, bør trekkes sterkere inn i den konsolideringsprosessen som kjennetegner de senere års utvikling blant de museer som Kultur- og kirke departementet har ansvar for.

Mindretallet vil beholde institusjonenes nåværende tilknytningsform. De mener at de store utfordringene kan løses ved bedre styringsdialoger mellom departement, universitetsledelse og museer. Videre mener mindretallet at betydningen av museenes virksomhetsområder må inngå på en tydeligere måte i universitetenes strategiske plandokumenter. Mindretallet legger stor vekt på den betydning forskningsaktiviteten

har i universitetsmuseene og mener at den best kan videreutvikles og styrkes gjennom fortsatt universitetstilknytning.

Rent generelt vil KKD fremholde at endring av organisatoriske forhold i seg selv sjelden er tilstrekkelig til å forbedre grunnleggende forhold ved en institusjonstype. Slik utvalget framstiller universitetsmuseenes utfordringer, vil løsninger måtte relateres til ressurstilgang og bedre planlegging og styring av institusjonenes aktiviteter. Flertallets syn er forankret i en negativ tro på at universitetene kan og vil vurdere museenes virksomhet som en nødvendig og viktig del av universitetenes samfunnsansvar. Denne negative oppfatningen bunner i nåværende finansieringssystem for universitetene, som flertallet ser som u hensiktsmessig for museene. Mindretallet mener også at finansieringssystemet må forbedres for universitetsmuseene, men har tiltro til at dette er mulig å oppnå innenfor universitetssystemet.

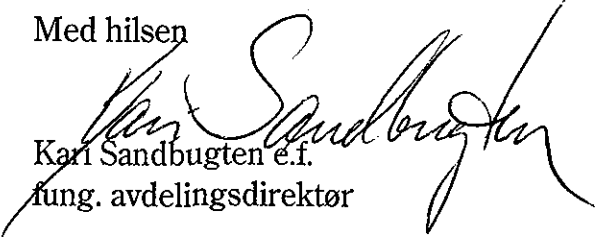
Nøkkelen til løsning ligger i universitetssystemet selv. Det er fullt mulig å utvikle de aktuelle universitetsmuseene til mer komplette museer, der innsamling, samlingsforvaltning, forskning og formidling kan utgjøre en samspillende, organisk helhet. Vilåret er selvsagt at universitetene ser verdien av museumsvirksomheten som en naturlig og integrert del av sitt samfunnsoppdrag. Er viljen til stede, er det fullt mulig å etablere tilstrekkelig gode rammevilkår for å kunne utvikle universitetsmuseene som fullgode museer innenfor universitetssystemet. Det ville være oppsiktsvekkende om universitetene skulle kutte båndene til en samhandlingsarena der viktige deler av universitetenes kunnskapsutvikling kan formidles til samfunnet.

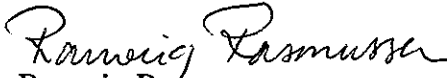
Utvalgets flertall mener at universitetsmuseene i større grad bør trekkes inn i den pågående konsolideringsprosessen blant mange mindre museer. KKD vil påpeke at utgangspunktet for denne omfattende reformen var det faktum at det fans mange – og et økende antall – små museer. Den pågående konsolideringen har som hovedmål å skape større og faglig sterkere enheter som kan ha en reell evne til å kunne fungere som gode museer. Universitetsmuseene tilhører de klart største museumsenhetene og trenger slik sett ikke nødvendigvis å gå sammen med andre. Når det er sagt, er det ingen ting til hinder for at universitetsmuseer kan søke sammen med andre museer for å danne større enheter, slik utredningen eksemplifiserer i Tromsø og Oslo. Dette initiativet må imidlertid i første omgang ligge hos de involverte institusjonene selv, og det må gjennomføres nødvendige utredninger som belyser fordeler og ulemper med slike evt. fusjoner.

Et annet hovedelement i den pågående museumsreformen er etablering av nasjonale, faglige museumsnettverk, med godt utviklet samarbeid mellom beslektede institusjoner. Dette vil være et viktig instrument for å styrke det faglige utviklingsarbeidet innenfor museenes funksjonsfelt. Her vil universitetsmuseene ha en selvsagt og til dels ledende oppgave.

KKD merker seg at utvalget etterlyser et tettere og mer forpliktende interdepartementalt samarbeid om museumsspørsmål. Departementet vil ta nødvendige initiativ i så henseende.

Med hilsen

Karl Sandbugten e.f.
fung. avdelingsdirektør

Ranveig Rasmussen
rådgiver